

مقاله‌ی پژوهشی

نقش ویژگی‌های شخصیتی در ملاک‌های انتخاب همسر

خلاصه

مقدمه: با توجه به اهمیت بررسی همسرگزینی به عنوان سنگ بنای اولیه‌ی تشکیل خانواده و اهمیت ملاک‌های این انتخاب بر روی موفقیت یا شکست بعدی در زندگی زناشویی، پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی با ملاک‌های انتخاب همسر را هدف خود قرار داده است.

روش کار: جامعه‌ی آماری این مطالعه‌ی تحلیلی-مقطعی شامل تمام دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی مشغول به تحصیل در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ بودند. از میان این جامعه، ۳۷۵ نفر (۱۶۸ پسر و ۲۰۷ دختر) به شیوه‌ی نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و با استفاده از پرسش‌نامه‌های شخصیت نئو و ملاک‌های انتخاب همسر باس، ارزیابی گردیدند. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۱۶ و روش‌های همبستگی اسپیرمن و پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تحلیل قرار گرفتند. **یافته‌ها:** بین تعدادی از ویژگی‌های شخصیتی از جمله برون‌گرایی ($P < 0/01$)، گشودگی به تجربه ($P < 0/01$) و وظیفه‌شناسی با ترجیح عوامل انتخاب همسر، رابطه‌ی معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/01$) و این ویژگی‌ها سهم معنی‌داری در پیش‌بینی عوامل انتخاب همسر داشتند.

نتیجه‌گیری: اگر چه ویژگی‌های شخصیتی نقش مهمی در پیش‌بینی ملاک‌های انتخاب همسر دارند، ولی به نظر می‌رسد که توان پیش‌بینی زمانی می‌تواند بیشتر باشد که فرد واقعا قصد ازدواج داشته باشد و به طور جدی در فرایند انتخاب همسر درگیر شود.

واژه‌های کلیدی: ازدواج، جنسیت، شخصیتی

هاشم جبرائیلی

دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی سلامت، دانشگاه خوارزمی، تهران

علی زاده‌محمدی

دانشیار گروه روان‌شناسی بالینی، پژوهشکده‌ی خانواده‌ی دانشگاه شهید بهشتی، تهران

محمود حیدری

استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران

مجتبی حبیبی

استادیار گروه روان‌شناسی سلامت، پژوهشکده‌ی خانواده‌ی دانشگاه شهید بهشتی، تهران

*مؤلف مسئول:

ایران، تهران، دانشگاه خوارزمی، دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، گروه روان‌شناسی سلامت

jebraeilys@yahoocom

تاریخ وصول: ۹۲/۱/۲۴

تاریخ تایید: ۹۲/۹/۱۸

پی‌نوشت:

این مطالعه با منافع شخصی نویسندگان ارتباطی نداشته است. از تمام دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی که در انجام این پژوهش همکاری صمیمانه‌ای داشتند قدردانی می‌شود.

Original Article**The role of personality characteristics in mate selection criteria****Abstract**

Introduction: Given the importance of investigating mate selection as the cornerstone of family forming and the importance of the criteria of this selection on subsequent success or failure in Married life, the present study aims investigating the relationship between personality characteristics with mate selection criteria.

Materials and Methods: The kind of present study is analytic-cross sectional. Statistical population consists of all students of Shahid Beheshti University of Tehran that were enrolled in second semester of the academic year of 2011-12. Among this population, 375 persons (168 mal and 207 female) were selected through available sampling and were assessed employing NEO Personality Questionnaire and Buss' questionnaire of mate selection criteria. The data of research was analyzed by SPSS software 16 and using Spearman and Pearson correlation and multiple regression analysis.

Results: There was a significant relationship between some of personality characteristics including of extraversion ($P<0.01$), openness to experience ($P<0.01$), and conscientious ($P<0.01$) with mate selection factors and these characteristics had significant effect in predicting of mate selection factors.

Conclusion: Although the personality characteristics have important role in predicting of mate selection criteria, but seen that power of prediction when can be more that the person truly want to be married and he seriously engaged in the process of mate selection.

Keywords: Gender, Marriage, Personality

Hashem Jebraeily

Ph.D. student in health psychology, Kharazmi University, Tehran

Ali Zadehmohammadi

Associate professor of clinical psychology, Family Research Institute of Shahid Beheshti University, Tehran

Mahmoud Heidari

Assistant professor of educational psychology, Shahid Beheshti University, Tehran

Mojtaba Habibi

Assistant professor of health psychology, Family Research Institute of Shahid Beheshti University, Tehran

*Corresponding Author:

Department of health psychology, Faculty of educational sciences and psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran
jebraeilyhora@yahoo.com

Received: Apr. 13, 2013

Accepted: Dec. 09, 2013

Acknowledgement:

The authors had no conflict of interest with the results.

Vancouver referencing:

Jebraeily H, Zadehmohammadi A, Heidari M, Habibi M. The role of personality characteristics in mate selection criteria. Journal of Fundamentals of Mental Health 2014; 16(2): 233-43.

مقدمه

انسان در طول حیات خود، پیوسته در حال انتخاب است. انتخاب همسر نیز یکی از مهم‌ترین انتخاب‌ها است که عموم افراد حداقل یک بار در زندگی خود با آن روبه‌رو می‌شوند. انسان در هر انتخاب، خواسته یا ناخواسته، ملاک‌هایی را مبنای انتخاب خود قرار می‌دهد. تعدادی از این ملاک‌ها قائم به فرد بوده و برخی نیز تقریباً بین همه‌ی اعضای یک گروه، فرهنگ یا جامعه، مشترک هستند (۱). ملاک‌هایی که افراد در انتخاب همسر مورد توجه قرار می‌دهند، یکی از قدیمی‌ترین موضوعاتی است که در حوزه‌ی روابط شخصی مورد مطالعه قرار گرفته است. پژوهش‌های مختلف ویژگی‌هایی مانند جذابیت جسمانی^۱ (۲)، مهربان، فهمیده بودن^۲ و باهوش بودن^۳ (۳،۴)، شخصیت مهیج^۴ (۵)، یار و یاور^۵، باملاحظه^۶، صادق^۷، قابل اتکا^۸، خوش صحبت^۹ و وفادار^{۱۰} بودن (۶) را به عنوان شاخص انتخاب جفت و شریک زندگی در افراد، مورد تاکید قرار داده‌اند.

شروع هر رابطه‌ای جهت رسیدن به یک سری اهداف مادی و معنوی است. ازدواج نیز به دلایل متفاوتی از طرف زوجین دنبال می‌شود. برخی ملاک خود را در ازدواج مبتنی بر عشق و برخی تامین نیازهای مادی، جسمی، عاطفی و هیجانی و برخی ترکیب همه‌ی این‌ها می‌دانند. اغلب ازدواج‌ها در کشورهای غربی، از نوع ازدواج‌های دارای آشنایی قبلی به همراه عشق و گاه هوس است (۷). نتایج پژوهش جهانگیرزاده در بین دانشجویان دانشگاه شیراز نشان داد که در بین مردان، معیارهای مذهبی، بالاترین اولویت را به خود اختصاص می‌داد و در بین زنان بالاترین اولویت، اخلاق و رفتار همسر است (۸). در پژوهش‌های مختلف، برخورداری از سلامت روان، تطابق عاطفی، هیجانی، همسانی در هوش، تعهد، وفاداری، گذشت،

عقاید مشترک، دوستی و صمیمیت، برادری و مساوات و اعتماد از مهم‌ترین ملاک‌های انتخاب همسر و ازدواج موفق ذکر شده است (۹). اهمیت این موضوع باعث شده که محققان از رشته‌های مختلف به بررسی ملاک‌ها و عوامل تاثیرگذار در آن بپردازند. پژوهش‌ها در این زمینه، عوامل چندی را مشخص کرده است که روابط عاشقانه را تحت تاثیر قرار می‌دهند. برای چگونگی انتخاب همسر به مواردی مانند انتخاب بر اساس تصادف، هم‌تاهم‌سری یا گرایش به انتخاب همسر مشابه خود، تکمیل‌کنندگی یا گرایش به انتخاب فرد مکمل و جذابیت بین فردی، دلایلی مانند سود بردن از روابط عاشقانه (نظریه‌ی تبادل اجتماعی)، حفظ هماهنگی در تفکر و ارتباطات اجتماعی خود (نظریه‌ی توازن) اشاره شده است (۱). برخی مطالعات نیز نقش ویژگی‌های شخصیتی در حوزه‌ی روابط صمیمانه را مورد بررسی قرار داده و نقش و اهمیت آن‌ها در بسیاری از این زمینه‌ها از جمله رضایت از زندگی زناشویی و پایداری ازدواج تایید کرده‌اند (۱۴-۱۰).

مفهوم شخصیت برای سال‌ها در بین محققان مورد چالش واقع شده و تعریف‌های متعددی درباره‌ی آن ارایه شده است. اگر چه همه‌ی نظریه‌پردازان شخصیت با یک تعریف واحد از آن موافق نیستند؛ اما در یک نگاه کلی، شخصیت عبارت است از الگوهای نسبتاً پایدار صفات، گرایش‌ها یا ویژگی‌هایی که تا اندازه‌ای به رفتار افراد، دوام می‌بخشند. به طور اختصاصی‌تر، شخصیت، از صفات یا گرایش‌هایی تشکیل می‌شود که به تفاوت‌هایی فردی در رفتار، ثبات رفتار در طول زمان و تداوم رفتار در موقعیت‌های گوناگون می‌انجامد (۱۵). کاستا و مک‌کرا^{۱۱} شخصیت را متشکل از پنج عامل اصلی یعنی نوروژگرای^{۱۲}، برون‌گرایی^{۱۳}، گشودگی به تجربه پذیرگی^{۱۴}، پذیرا بودن^{۱۵} و وظیفه‌شناسی^{۱۶} عنوان کردند که هر یک از این عوامل را محصول شش صفت می‌دانستند (۱۶). در دهه‌های اخیر نقش ویژگی‌های شخصیتی در موقعیت‌های بین فردی به

¹Physical Attractiveness²Kind and Understanding³Intelligent⁴Exciting Personality⁵Good Companion⁶Considerate⁷Honest⁸Dependable⁹Interesting to Talk¹⁰Loyal¹¹Costa and McCrae¹²Neuroticism¹³Extraversion¹⁴Openness¹⁵Agreeableness¹⁶Conscientiousness

ویژه روابط احساسی و صمیمانه زوجی بسیار مورد توجه بوده است. تحقیقات نشان داده است که ویژگی‌های شخصیتی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر تشکیل و حفظ روابط صمیمی بوده و در انتخاب همسر از اهمیت فراوانی برخوردار هستند (۵). چندین مطالعه نشان داده‌اند که افراد تمایل دارند کسی را به عنوان همسر انتخاب کنند که از لحاظ ویژگی‌های شخصیتی شبیه آن‌ها باشد (۱۷). علاوه بر این، ویژگی‌هایی مانند خجالتی بودن و اضطراب اجتماعی (۵) ممکن است در ایجاد روابط صمیمی اختلال ایجاد کنند، در حالی که صفاتی مانند پذیرا بودن، ثبات هیجانی و گشودگی، ویژگی‌هایی هستند که افراد در همسر خود به صورت بالقوه می‌پسندند (۱۷). کلملیر، دنیلسون و باتن^۱ در پژوهش خود بر این نکته تاکید کرده‌اند که هر فردی برای اجتماعی شدن و رویارویی با افراد و موقعیت‌های گوناگون به ساختارهای روان‌شناختی و ویژگی‌های خاصی مجهز است که در موقعیت‌های مختلف زندگی مانند روابط میان فردی تاثیر دارند (۱۸).

لذا با توجه به نتایج تحقیقاتی که تاثیر ویژگی‌های شخصیتی را در روابط عاشقانه تایید نموده است و اهمیت بررسی همسرگزینی به عنوان سنگ بنای اولیه‌ی تشکیل خانواده و اهمیت ملاک‌های این انتخاب بر روی موفقیت یا شکست بعدی در زندگی زناشویی (۲) و این نکته که حداقل تا جایی که این پژوهش بررسی کرده هیچ تحقیقی در دسترس نیست که به بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی و ملاک‌های انتخاب همسر پرداخته باشد، اهمیت انجام این کار نمود پیدا می‌کند. پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی این متغیرها را هدف خود قرار داده و قصد پاسخگویی به این پرسش را دارد که چه رابطه‌ای بین ویژگی‌های شخصیتی و ملاک‌های انتخاب همسر وجود دارد.

روش کار

نوع مطالعه‌ی حاضر تحلیلی-مقطعی است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر را تمام دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی مشغول به تحصیل در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ (۱۳۲۸۵ نفر) تشکیل می‌دهند. حجم نمونه ۳۷۵ نفر (۱۶۸ نفر پسر و ۲۰۷

نفر دختر) است که با توجه به همبستگی بودن طرح پژوهش و عدم نیاز به تعیین دقیق حجم نمونه، برای تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. به این معنا که پرسش‌نامه به افرادی داده می‌شد که مایل به تکمیل آن بودند. به منظور رعایت مسایل اخلاقی و فراهم آوردن فضای امن برای آزمودنی‌ها، چنان‌چه آزمودنی مایل به تکمیل پرسش‌نامه نبود، می‌توانست آزادانه از شرکت در پژوهش امتناع ورزد. علاوه بر این به آزمودنی‌ها مواردی مانند این که پاسخ‌های شما به صورت گروهی در یک پژوهش مورد استفاده قرار خواهند گرفت، نیازی به ذکر نام نیست و هیچ پاسخ درستی وجود ندارد و همچنین نظر شما هر چه باشد برای ما محترم است، توضیح داده شد. از تعداد پرسش‌نامه‌های توزیع شده، ۳۶۰ پرسش‌نامه (۹۶٪ پرسش‌نامه‌ها) قابل استفاده بوده و در تحلیل نهایی به کار گرفته شد. برای تحلیل داده‌ها از نسخه ۱۶ نرم‌افزار SPSS و روش‌های آمار توصیفی و روش‌های استنباطی مانند آزمون‌های همبستگی پیرسون، اسپیرمن و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. این مطالعه بر گرفته از پایان‌نامه‌ای است که طرح پیشنهادی آن مورد تایید پژوهشکده‌ی خانواده‌ی دانشگاه شهید بهشتی قرار گرفته است. ابزار پژوهش حاضر به شرح زیر است:

الف- مقیاس پنج عاملی نئو (فرم کوتاه)^۲: این پرسش‌نامه، فرم کوتاه نسخه‌ی تجدیدنظر شده‌ی پرسش‌نامه‌ی پنج عامل بزرگ شخصیت است. این پرسش‌نامه از ۶۰ گویه بر اساس مقیاس لیکرت (از ۱، کاملاً موافقم تا ۵، کاملاً مخالفم) تهیه شده است که هر ۱۲ گویه‌ی آن یکی از پنج عامل بزرگ شخصیت (برون‌گرایی، پذیرا بودن، وظیفه‌شناسی، نوروژگرای و تجربه‌پذیری) را می‌سنجد (۱۶). مک‌کری و کاستا در تحقیقی که برای تجدیدنظر نظر در پرسش‌نامه انجام دادند آن را روی ۱۴۹۲ نفر اجرا کردند. ضرایب همبستگی این آزمون با فرم ۲۴۰ سؤالی برای پنج ویژگی به ترتیب عبارت بود از ۰/۸۳، ۰/۸۳، ۰/۹۱، ۰/۷۶ و ۰/۸۶ (۱۹). کیامهر در پژوهشی روی دانشجویان شهر تهران ضریب همبستگی حاصل از روایی

^۲NEO Personality Questionnaire

^۱Kemmelmeier, Danilson and Batten

بختگی عاطفی و موقعیت اجتماعی خوب است. ۲- سستی و مذهبی بودن: شامل ویژگی‌هایی مانند تمیز و مرتب بودن، نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی، تشابه مذهبی، اهل فرزند و خانواده‌داری است. ۳- جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن: شامل خوش‌قیافه بودن، جذابیت عشقی متقابل، سلامتی خوب، دست‌پخت خوب و خانه‌دار بودن است.

نتایج

اطلاعات جمعیت‌شناختی این پژوهش تحلیلی-مقطعی که بر روی ۳۷۵ نفر دانشجوی دانشگاه شهید بهشتی انجام شد، نشان‌دهنده‌ی آن است که ۵۵/۳ درصد آزمودنی‌ها دختر و ۴۴/۷ درصد پسر، ۹۳/۳ درصد مجرد و ۶/۷ درصد متاهل هستند. میانگین سن آزمودنی‌ها ۲۲/۷۴ سال با انحراف معیار ۲/۷۵ سال بود. در جدول ۱، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش به تفکیک جنس نشان داده شده است. با توجه به داده‌های این جدول، در هر دو جنس، وظیفه‌شناسی، مهم‌ترین ویژگی شخصیتی و نوروگرایی، کم‌اهمیت‌ترین ویژگی شخصیتی است. مهم‌ترین ملاک انتخاب همسر پسران جذابیت عشقی متقابل و کم‌اهمیت‌ترین ملاک، زمینه‌ی تحصیلی مشابه است. مهم‌ترین ملاک انتخاب همسر دختران شخصیت قابل‌اتکا و کم‌اهمیت‌ترین ملاک، دست‌پخت خوب و خانه‌دار بودن است. از میان عوامل انتخاب همسر نیز به ترتیب عوامل جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن و قابل‌اتکا بودن دارای بیشترین و کمترین اهمیت هستند. برای دختران عکس این یافته، صادق است یعنی برای آن‌ها قابل‌اتکا بودن دارای بیشترین اهمیت و جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن دارای کمترین اهمیت است.

برای بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی و ملاک‌های انتخاب همسر از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج جدول ۲ مبین آن است که بین نوروگرایی با ترجیح ملاک کوشایی و ارتقاجویی رابطه‌ی معنی‌دار مثبت ($r=0/13$)، $P=0/014$ و بین این متغیر با ترجیح ملاک تحصیلات و هوش، رابطه‌ی معنی‌دار منفی ($r=0/11$)، $P=0/039$ وجود داشت. بین برون‌گرایی با ترجیح ملاک‌های فراهم‌کننده‌ی موقعیت نشاط‌انگیز ($r=0/14$)، $P=0/010$)، اهل معاشرت

هم‌زمان بین فرم کوتاه و بلند پرسش‌نامه را بین ۰/۴۱ و ۰/۷۵ گزارش کرده است. وی برای بررسی پایایی فرم کوتاه پرسش‌نامه‌ی پنج‌عاملی از روش بازآزمایی استفاده کرده است که ضریب همبستگی بین دو اجرای آزمون برای عوامل پرسش‌نامه بین ۰/۶۵ و ۰/۸۶ به دست آمده است. هم‌چنین، ضریب حاصل از همسانی درونی این پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ بین ۰/۵۴ و ۰/۷۹ به دست آمده است (۲۰). در پژوهش حاضر این ضریب بین ۰/۵۳ و ۰/۷۴ بود.

ب- پرسش‌نامه‌ی ملاک‌های انتخاب همسر باس^۱: این پرسش‌نامه برای اولین بار توسط باس برای بررسی ملاک‌های انتخاب همسر در کشورها و فرهنگ‌های مختلف مورد استفاده قرار گرفته و شامل ملاک‌هایی است که برای انتخاب همسر مهم هستند (۲۱) و از طریق تحلیل عاملی که توسط هیل^۲ بر روی ملاک‌های مختلف انتخاب همسر انجام شده، به دست آمده‌اند. این پرسش‌نامه شامل ۱۸ ویژگی است که از آزمودنی‌ها خواسته می‌شود تا به آن‌ها در یک مقیاس ۴ درجه‌ای نمره بدهند. از نمره‌ی ۳ برای ویژگی‌هایی که وجود آن‌ها در همسر بالقوه خیلی مهم است تا نمره‌ی صفر برای ویژگی‌هایی که وجود آن‌ها در همسر به صورت بالقوه، اصلاً اهمیتی ندارد (۲۲). این پرسش‌نامه ابتدا توسط پژوهشگر فعلی به فارسی برگردانده شد. سپس با مشورت‌هایی که با استادان روان‌شناسی خانواده صورت گرفت، اصطلاحات مناسب برای فرهنگ ایرانی انتخاب شدند، پس از آن اصطلاحات توسط فردی دوزبانه به انگلیسی، بازترجمه شد و در آخر با متن اصلی، مقایسه و تغییرات و تصحیح‌های لازم در متن فارسی انجام گرفت. در پژوهش حاضر برای به دست آوردن ضریب پایایی این پرسش‌نامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب پایایی به دست آمده برای ۱۸ سؤال برابر با ۰/۷۶ بود. هم‌چنین برای به دست آوردن روایی صوری این پرسش‌نامه از روش تحلیل عاملی استفاده شد. بنا بر این تحلیل، سه عامل مشخص گردیدند که عبارت‌اند از: ۱- قابل‌اتکا بودن: شامل ویژگی‌های اهل معاشرت، آینده‌ی مالی خوب، ثبات هیجانی و

¹Buss Questionnaire of Mate Selection Criteria

²Hill

$(P=0/001, r=0/27)$ ، نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی $(r=0/12)$ اهل فرزند و خانواده‌داری $(P=0/026, r=0/21)$ رابطه‌ی $(P=0/001, r=0/19)$ و ارتقاجویی $(P=0/001, r=0/19)$ و $(P=0/001, r=0/19)$ معنی‌دار مثبت دیده شد.

جدول ۱- میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در دانشجویان

مقیاس	متغیر	پسران		دختران	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
ویژگی‌های شخصیتی	نوروزگرایی	۲۰/۵۲	۵/۰۹	۲۲/۵۸	۵/۳۵
	برون‌گرایی	۲۸/۶۱	۶/۲۶	۲۸/۹۰	۶/۱۱
ملاک‌های انتخاب همسر	گشودگی به تجربه	۲۷/۶۵	۵/۱۵	۲۸/۰۰	۵/۲۹
	پذیرا بودن	۲۹/۲۲	۴/۵۷	۲۹/۰۲	۴/۴۳
ملاک‌های انتخاب همسر	وظیفه‌شناسی	۳۱/۹۹	۹/۹۸	۳۲/۸۷	۶/۴۲
	دست‌پخت خوب و خانه‌دار بودن	۲	۰/۸۵	۰/۸۹	۰/۹۹
ملاک‌های انتخاب همسر	فراهم‌کننده‌ی موقعیت نشاط‌انگیز	۲/۵۴	۰/۶۲	۲/۶۳	۰/۵۸
	اهل معاشرت	۲/۱۶	۰/۸۱	۲/۵۹	۰/۵۶
ملاک‌های انتخاب همسر	زمینه‌ی تحصیلی مشابه	۱/۰۹	۱/۰۱	۱/۴۳	۱/۱۳
	آینده‌ی مالی خوب	۱/۳۶	۱/۰۱	۲/۳۵	۰/۷۰
ملاک‌های انتخاب همسر	نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی	۲/۵۱	۰/۹۰	۲/۲۵	۱/۱۳
	تمیز و مرتب	۲/۴۲	۰/۷۳	۲/۴۹	۰/۷۱
ملاک‌های انتخاب همسر	شخصیت قابل اتکا	۲/۵۳	۰/۶۲	۲/۸۸	۰/۳۷
	ثبات هیجانی و پختگی عاطفی	۲/۴۸	۰/۷۰	۲/۷۹	۰/۴۷
ملاک‌های انتخاب همسر	موقعیت اجتماعی خوب	۲/۵۲	۰/۷۵	۲/۶۸	۰/۵۶
	خوش‌قیافه	۲/۱۹	۰/۷۳	۱/۴۶	۰/۷۶
ملاک‌های انتخاب همسر	تشابه مذهبی	۱/۸۳	۱/۱۷	۲/۲۸	۰/۹۱
	کوشایی و ارتقاجویی	۲/۰۶	۰/۷۳	۲/۵۵	۰/۶۴
ملاک‌های انتخاب همسر	تشابه در عقاید سیاسی	۱/۴۰	۱/۰۲	۱/۵۸	۰/۹۸
	جذابیت عشقی متقابل	۲/۶۸	۰/۵۰	۲/۵۶	۰/۶۲
ملاک‌های انتخاب همسر	سلامتی خوب	۲/۵۳	۰/۶۱	۲/۵۷	۰/۶۰
	تحصیلات و هوش	۲/۱۴	۰/۷۲	۲/۳۶	۰/۷۱
ملاک‌های انتخاب همسر	اهل فرزند و خانواده‌داری	۲/۳۷	۰/۷۸	۲/۶۱	۰/۶۴
	قابل اتکا بودن	۸/۳۵	۲/۰۳	۱۰/۴۲	۱/۵۵
ملاک‌های انتخاب همسر	سنتی و مذهبی بودن	۹/۱۲	۲/۵۸	۹/۶۳	۲/۱۷
	جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن	۹/۴۰	۱/۷۱	۷/۴۸	۱/۷۶

رابطه‌ی معنی‌دار مثبت و بین این متغیر با ترجیح ملاک نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی $(P=0/007, r=-0/14)$ رابطه‌ی معنی‌دار منفی دیده شد. بین وظیفه‌شناسی با ترجیح ملاک‌های اهل معاشرت $(P=0/001, r=0/19)$ ، نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی $(P=0/001, r=0/24)$ ، تمیز و مرتب بودن $(P=0/001, r=0/21)$ ، شخصیت قابل اتکا $(P=0/001, r=0/17)$ ، موقعیت اجتماعی خوب $(P=0/009, r=0/14)$ ، تشابه مذهبی $(P=0/001, r=0/18)$ و کوشایی و ارتقاجویی $(P=0/001, r=0/24)$ رابطه‌ی معنی‌دار مثبت دیده شد.

بین گشودگی به تجربه با ترجیح ملاک‌های دست‌پخت خوب و خانه‌دار بودن $(P=0/001, r=-0/18)$ ، نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی $(P=0/007, r=-0/14)$ ، تمیز و مرتب بودن $(P=0/024, r=-0/12)$ ، خوش‌قیافه بودن $(P=0/024, r=-0/12)$ و تشابه مذهبی $(P=0/005, r=-0/15)$ رابطه‌ی معنی‌دار منفی و بین این متغیر با ترجیح ملاک‌های سلامتی خوب $(P=0/007, r=0/14)$ و اهل فرزند و خانواده‌داری $(P=0/018, r=0/12)$ رابطه‌ی معنی‌دار مثبت وجود داشت. بین پذیرا بودن با ملاک اهل معاشرت بودن $(P=0/024, r=0/12)$

جدول ۲- نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن بین ویژگی‌های شخصیتی با ملاک‌های انتخاب همسر

متغیر	نوروزگرایی	برون‌گرایی	گشودگی	پذیرا بودن	وظیفه‌شناسی
دست‌پخت خوب و خانه‌دار بودن	-۰/۰۶	۰/۰۵	-۰/۱۸ ^{°°}	۰/۰۹	-۰/۰۵
فراهم‌کننده‌ی موقعیت نشاط‌انگیز	۰/۰۷	۰/۱۴ ^{°°}	-۰/۰۴	۰/۰۶	-۰/۰۳
اهل معاشرت	-۰/۰۹	۰/۲۷ ^{°°}	-۰/۰۳	۰/۱۲ °	۰/۱۹ ^{°°}
زمینه‌ی تحصیلی مشابه	۰/۰۴	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱
آینده‌ی مالی خوب	۰/۰۷	۰/۰۴	-۰/۰۳	-۰/۰۸	۰/۰۳
نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی	-۰/۰۶	۰/۱۲ °	-۰/۱۴ ^{°°}	-۰/۱۴ ^{°°}	۰/۲۴ ^{°°}
تمیز و مرتب	۰/۰۲	۰/۰۵	-۰/۱۲ °	-۰/۰۱	۰/۲۱ ^{°°}
شخصیت قابل‌اتکا	۰/۰۲	۰/۰۶	-۰/۰۶	۰/۰۴	۰/۱۷ ^{°°}
ثبات هیجانی و پختگی عاطفی	-۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۰۶	-۰/۰۱	۰/۰۲
موقعیت اجتماعی خوب	-۰/۰۷	۰/۱۰	-۰/۰۵	-۰/۰۲	۰/۱۴ ^{°°}
خوش‌قیافه	-۰/۰۵	۰/۰۳	-۰/۱۵ ^{°°}	-۰/۰۵	-۰/۰۹
تشابه مذهبی	-۰/۰۳	۰/۱۰	-۰/۱۵ ^{°°}	۰/۰۸	۰/۱۸ ^{°°}
کوشایی و ارتقاجویی	۰/۱۳ °	۰/۱۹ ^{°°}	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۲۴ ^{°°}
تشابه در عقاید سیاسی	-۰/۰۳	-۰/۰۶	۰/۰۸	۰/۰۰	۰/۰۰
جذابیت عشقی متقابل	-۰/۰۹	-۰/۰۲	-۰/۰۲	-۰/۰۵	۰/۰۳
سلامتی خوب	-۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۱۴ ^{°°}	-۰/۰۵	۰/۰۹
تحصیلات و هوش	-۰/۱۱ °	۰/۰۶	۰/۱۰	-۰/۰۱	۰/۰۷
اهل فرزند و خانواده‌داری	۰/۰۴	۰/۱۲ °	۰/۱۲ °	۰/۰۳	۰/۱۰

گشودگی به تجربه با ترجیح عوامل سنتی و مذهبی بودن ($r = -0.20$, $P = 0.001$) و جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن ($r = -0.21$, $P = 0.001$) رابطه‌ی معنی‌دار منفی به دست آمد. بین وظیفه‌شناسی با ترجیح عوامل قابل‌اتکا بودن ($r = 0.16$, $P = 0.002$) و سنتی و مذهبی بودن ($r = 0.28$, $P = 0.001$) رابطه‌ی معنی‌دار مثبت مشاهده گردید.

برای بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی و عوامل انتخاب همسر از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج جدول ۳ حاکی از آن است که بین برون‌گرایی با ترجیح عامل قابل‌اتکا بودن، رابطه‌ی معنی‌دار مثبت ($r = 0.17$, $P = 0.002$) و بین این متغیر با ترجیح عامل سنتی و مذهبی بودن، رابطه‌ی معنی‌دار منفی ($r = -0.15$, $P = 0.005$) وجود داشت. بین

جدول ۳- نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین ویژگی‌های شخصیتی با عوامل انتخاب همسر

متغیر	نوروزگرایی	برون‌گرایی	گشودگی	پذیرا بودن	وظیفه‌شناسی
قابل‌اتکا بودن	-۰/۰۳	۰/۱۷ ^{°°}	-۰/۰۲	-۰/۰۱	۰/۱۶ ^{°°}
سنتی و مذهبی بودن	-۰/۰۵	-۰/۱۵ ^{°°}	-۰/۲۰ ^{°°}	۰/۱۰	۰/۲۸ ^{°°}
جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن	-۰/۰۸	۰/۰۴	-۰/۲۱ ^{°°}	-۰/۱۰	-۰/۰۳

برای بررسی معنی‌دار بودن مدل پیش‌بینی‌کننده‌ی ترجیح عامل قابل‌اتکا بودن، نشان می‌دهد که مدل از لحاظ آماری معنی‌دار است ($F = 5.97$, $P = 0.001$) و برون‌گرایی ($r = 0.11$, $P = 0.001$)، پذیرا بودن ($r = 0.36$, $P = 0.001$)، $t = 2.55$, $B = 0.16$)، پذیرا بودن ($r = 0.36$, $P = 0.001$)، $t = 2.55$, $B = 0.16$) و وظیفه‌شناسی ($r = 0.25$, $P = 0.001$)، $t = 2.25$, $B = 0.14$) اثر معنی‌داری روی شاخص ترجیح عامل قابل‌اتکا بودن در انتخاب همسر دارند (جدول ۴).

با توجه به معنی‌دار بودن ضرایب همبستگی، به منظور تعیین سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی عوامل انتخاب همسر از تحلیل‌های رگرسیون چندمتغیری به روش پس‌رونده استفاده شد. نتایج مرحله‌ی آخر تحلیل رگرسیون برای عامل اول حاکی از آن است که از بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، پذیرا بودن و وظیفه‌شناسی، ۴ درصد از کل واریانس، ترجیح عامل قابل‌اتکا بودن را تبیین می‌کنند. نتایج تحلیل واریانس

از آن است که از بین ویژگی‌های شخصیتی، نوروزگرایی، گشودگی به تجربه و پذیرا بودن، ۷ درصد از کل واریانس ترجیح عامل جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن را تبیین می‌کنند. نتایج تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌دار بودن مدل پیش‌بینی‌کننده‌ی ترجیح عامل جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن نشان می‌دهد که مدل از لحاظ آماری معنی‌دار است ($F=9/26, P=0/001$) و نوروزگرایی ($t=-3/03, P=0/003$)، گشودگی به تجربه ($B=-0/17, t=-4/10, P=0/001$) و پذیرا بودن ($B=0/14, t=2/42, P=0/016$) اثر معنی‌داری روی شاخص ترجیح عامل جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن در انتخاب همسر دارند (جدول ۴).

نتایج مرحله‌ی آخر تحلیل رگرسیون برای عامل دوم حاکی از آن است که از بین ویژگی‌های شخصیتی، گشودگی به تجربه و وظیفه‌شناسی ۱۲ درصد از کل واریانس ترجیح عامل سنتی و مذهبی بودن را تبیین می‌کنند. نتایج تحلیل واریانس برای بررسی معنی‌دار بودن مدل پیش‌بینی‌کننده‌ی ترجیح عامل سنتی و مذهبی بودن نشان می‌دهد که مدل از لحاظ آماری معنی‌دار است ($F=23/81, P=0/001$) و گشودگی به تجربه ($B=-0/20, t=-4/09, P=0/001$) و وظیفه‌شناسی ($B=0/28, t=5/56, P=0/001$) اثر معنی‌داری روی شاخص ترجیح عامل سنتی و مذهبی در انتخاب همسر دارند (جدول ۴). نتایج مرحله‌ی آخر تحلیل رگرسیون برای عامل سوم حاکی

جدول ۴- خلاصه‌ی تحلیل‌های رگرسیون برای پیش‌بینی عوامل انتخاب همسر بر اساس ویژگی‌های شخصیتی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	β	t	R ²	F
قابل اتکا بودن	برون‌گرایی	۰/۱۶	۲/۵۵°	۰/۰۵	۵/۹۷°°
	پذیرا بودن	-۰/۱۳	-۲/۱۱°		
	وظیفه‌شناسی	۰/۱۴	۲/۲۵°		
سنتی و مذهبی بودن	گشودگی به تجربه	-۰/۲۰	-۴/۰۹°°	۰/۱۲	۲۳/۸۱°°
	وظیفه‌شناسی	۰/۲۸	۵/۵۶°°		
جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن	نوروزگرایی	-۰/۱۷	-۳/۰۳°°	۰/۰۷	۹/۲۶°°
	گشودگی به تجربه	-۰/۲۱	-۴/۱۰°°		
	پذیرا بودن	-۰/۱۴	-۲/۴۲°		

هم‌چنین بین ویژگی برون‌گرایی و ترجیح عامل سنتی و مذهبی بودن، همبستگی مثبت به دست آمد که نظریه‌ی تکمیل نیازها می‌تواند توجیهی برای آن داشته باشد. مطابق با این نظریه، افراد کسانی را برای همسری انتخاب می‌کنند که چیزی دارند که آن‌ها فاقد آن بوده و به دنبال آن چیزها هستند تا نقص‌های خود را جبران کنند. افراد برون‌گرا مشتاق تحریک و هیجان هستند، ناگهانی و نیندیشیده عمل می‌کنند، میل دارند دیگران را دست بیندازند (۱۸) و احتمال خیانت در آن‌ها بیشتر است (۲۴). بنا بر این کسانی را برای همسری ترجیح می‌دهند که رابطه‌ی جنسی قبلی نداشته و اهل فرزند و خانواده‌داری باشند. بین گشودگی به تجربه با ترجیح عوامل سنتی و مذهبی بودن و جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن، رابطه‌ی منفی معنی‌دار وجود داشت. گشودگی به تجربه ویژگی‌هایی مانند تخیل فعال، درک احساسات درونی، خلاق و مبتکر بودن،

بحث

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی در ملاک‌های انتخاب همسر بود. هم‌چنان که یافته‌ها نشان داد بین برون‌گرایی با ترجیح عوامل قابل اتکا بودن و سنتی و مذهبی بودن، رابطه‌ی معنی‌دار مثبت وجود دارد. برون‌گرایی به تمایل فرد برای مثبت بودن، جرئت‌طلبی، پرانرژی بودن و صمیمیت اطلاق می‌گردد. افراد برون‌گرا، مردم‌آمیز هستند، مهمانی را دوست دارند و دوستان زیادی دارند. ویژگی‌ای که در عامل قابل اتکا بودن وجود داشته و با این ویژگی‌ها رابطه‌ی مثبت دارد، اهل معاشرت بودن است که باعث همبستگی برون‌گرا بودن با ترجیح عامل قابل اتکا بودن شده است، چون افراد برون‌گرا نه تنها خود اهل معاشرت هستند بلکه دوست دارند با کسانی ارتباط برقرار کنند که مانند خودشان اهل معاشرت باشند.

بین وظیفه‌شناسی با ترجیح عوامل قابل اتکا بودن و سنتی و مذهبی بودن، رابطه‌ی مثبتی وجود داشت. وظیفه‌شناسی به تمایل فرد برای منظم بودن، کارآمدی، قابلیت اعتماد و اتکا، خودنظم‌بخشی، پیشرفت‌مداری، منطقی و آرام بودن برمی‌گردد. نظریه‌ی شباهت در انتخاب همسر بیان می‌کند که افراد کسی را به عنوان همسر انتخاب می‌کنند که ویژگی‌هایی شبیه ویژگی‌های خود داشته باشند. اگر این نظریه درست باشد افراد وظیفه‌شناس باید کسانی را برای همسری ترجیح بدهند که ویژگی‌هایی مشابه با ویژگی‌های آنان داشته باشند. ویژگی‌های تشکیل‌دهنده‌ی عامل سنتی و مذهبی بودن مانند تمیز و مرتب بودن، اهل فرزند و خانواده‌داری بودن و ویژگی‌های تشکیل‌دهنده‌ی عامل قابل اتکا بودن مانند ثبات هیجانی و پختگی عاطفی ویژگی‌هایی هستند که بیشترین شباهت را با ویژگی افراد وظیفه‌شناس دارند و احتمالاً افراد وظیفه‌شناس این ویژگی‌ها را در همسر به صورت بالقوه می‌پسندند.

برای تعیین سهم ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی ترجیح عوامل انتخاب همسر، ویژگی‌های شخصیتی به عنوان متغیرهای پیش‌بین ترجیح عوامل انتخاب همسر، وارد تحلیل رگرسیون شدند. طبق نتایج حاصل از تحلیل‌های رگرسیون ویژگی‌های شخصیتی قادر بودند ۵ درصد از کل واریانس ترجیح عامل قابل اتکا بودن، ۱۲ درصد از کل واریانس عامل سنتی و مذهبی بودن و ۷ درصد از کل واریانس عامل جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن را پیش‌بینی کنند. این یافته‌ها هم‌سو با نتایج یافته‌هایی هستند که نقش ویژگی‌های شخصیتی را در روابط صمیمانه تأیید کرده‌اند (۱۵، ۱۰، ۶، ۵-۱۲).

این پژوهش نیز مانند تمام پژوهش‌های دیگر با محدودیت‌هایی مواجه بود که قابلیت تعمیم یافته‌های آن را کاهش می‌دهد. از جمله‌ی این محدودیت‌ها می‌توان به نوع روش نمونه‌گیری اشاره نمود که با توجه به ارایه‌ی پرسشنامه به افراد داوطلب و محدودیت‌های فرهنگی که در بیان عقاید واقعی در مورد انتخاب همسر وجود دارد و در دسترس بودن نمونه‌ی مورد مطالعه، تعمیم یافته‌ها باید محتاطانه صورت گیرد. در ضمن به دلیل انجام این مطالعه روی قشر دانشجویی، در تعمیم آن به افراد غیر دانشجویی باید جانب احتیاط را رعایت کرد.

آزاداندیشی، تفکر واگرا و تمایل و خواست برای تغییر و داشتن انگیزه برای کسب تجارب جدید را در برمی‌گیرد (۱۱). این ویژگی‌ها احتمالاً در تقابل با ترجیح ویژگی‌هایی است که عوامل سنتی و مذهبی بودن و جذابیت جسمانی و خانه‌دار بودن را مانند تشابه مذهبی، نداشتن رابطه‌ی جنسی قبلی، اهل فرزند و خانواده‌داری بودن و دست‌پخت خوب و خانه‌دار بودن تشکیل می‌دهند. بین نوروگرایی و پذیرا بودن با ترجیح هیچ یک از عوامل انتخاب همسر، رابطه‌ی معنی‌داری یافت نشد. این در حالی است که پژوهش‌های مختلف تأثیر این متغیرها را بر روابط صمیمی تأیید کرده‌اند (۱۳، ۱۰، ۶، ۵). نوروگرایی به تمایل افراد برای تجربه‌ی اضطراب، تنش، ترحم‌جویی، خصومت، تکانش‌وری، افسردگی و حرمت خود پایین، بر می‌گردد. یافته‌های حاصل از پژوهش‌های مختلف نشان داده است که افرادی با نوروگرایی بالا در مقایسه با کسانی که نوروگرایی پایینی دارند به هنگام رویارویی با موقعیت‌های حل مسئله، رفتارها و عواطف منفی بیشتری نشان می‌دهند. این پژوهشگران معتقدند چنین ویژگی‌هایی احتمال جدایی و طلاق را افزایش می‌دهد. نتایج پژوهش بوگلر و شیلینگ^۱ در زمینه‌ی نقش خصوصیات شخصیتی در برخورد با تنش‌های زندگی نشان داد که بین نوروگرایی با تضادهای بین شخصی و آزرده‌گی‌های عمومی، همبستگی وجود دارد (۲۳). پذیرا بودن نیز به تمایل فرد برای بخشندگی، مهربانی، سخاوت، همدلی، همفکری، نوع‌دوستی و اعتمادورزی مربوط می‌شود. بسیاری از پژوهشگران عقیده دارند پذیرا بودن، یک فرایند درون‌شخصی است که تأثیر مهمی بر کیفیت روابط بین شخصی نزدیک دارد (۱۳، ۱۰) بنا بر این علت عدم وجود رابطه بین این ویژگی‌های شخصیتی و ملاک‌های انتخاب همسر می‌تواند ناشی از عدم درگیری شدید افراد نمونه‌ی حاضر در روابط صمیمانه باشد. با توجه به این نکته که ۹۳ درصد از افراد نمونه، مجرد بوده و تجربه‌ی روابط عمیق صمیمانه را نداشته و صرفاً دوستی‌های ساده را تجربه کرده بودند می‌توان نتیجه گرفت که تأثیر ویژگی‌های نوروگرایی و پذیرا بودن در روابط صمیمی به میزان درگیری افراد در این گونه روابط، بستگی دارد.

¹Bolger and Schilling

ازدواج، تدوین و هنجاریابی شود و این بررسی روی نمونه‌های جامع‌تر و قومیت‌های مختلف اجرا گردد. اهمیت چنین مطالعاتی این است که می‌تواند روشنگر نقش ویژگی‌های درونی افراد در ایجاد و حفظ روابط صمیمانه باشد و سیاست‌گذاران حوزه‌ی خانواده را در سیاست‌گذاری‌های صحیح‌تر و اصولی‌تر در زمینه‌ی فراهم کردن شرایط تشکیل خانواده و حفظ و بقای آن یاری دهد.

نتیجه‌گیری

اگر چه ویژگی‌های شخصیتی، نقش مهمی در ملاک‌های انتخاب همسر دارند اما ملاک‌های انتخاب همسر از عوامل مختلفی تاثیر می‌پذیرند که ویژگی‌های درونی فرد، تنها یکی از آن‌ها است. از جمله‌ی این ویژگی‌ها می‌توان به متغیرهای فرهنگی، اجتماعی-اقتصادی و حتی سیاسی اشاره کرد.

بنا بر این برای افزایش قدرت پیش‌بینی ملاک‌های انتخاب همسر پیشنهاد می‌گردد که در مطالعات آتی علاوه بر متغیرهای درون‌فردی، متغیرهای برون‌فردی و میان‌فردی نیز وارد معادله شوند. هم‌چنین به نظر می‌رسد که میزان درگیری فرد در رابطه‌ی صمیمانه در رابطه‌ی میان ویژگی‌های شخصیتی و ملاک‌های انتخاب همسر دارای نقش تعدیل‌کننده باشد. بنا بر این، بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی با ملاک‌های انتخاب همسر بر اساس سطوح درگیری فرد در رابطه‌ی صمیمانه در پژوهش‌های آتی ضروری به نظر می‌رسد. هم‌چنین به دلیل عدم وجود ابزاری معتبر در خصوص ملاک‌های قبل و بعد از ازدواج در میان زنان و مردان پیشنهاد می‌گردد که در تحقیقات بعدی ابزار معتبری برای ملاک‌های قبل و بعد از ازدواج خاص ویژگی‌های فرهنگی زوجین ایرانی با استناد به یک مطالعه‌ی طولی از زمان نامزدی تا حداقل ۳ سال بعد از

References

1. Nasirzadeh R, Rasoolzadeh Tabatabaie K. [Physical criteria for mate selection in college students of Tehran universities]. Journal of fundamentals of mental health 2008; 11(1): 41-50. (Persian)
2. Holmes BM, Johnson KR. Adult attachment and romantic partner preference: A review. Soc Pers 2009; 26(6-7): 833-52.
3. Buss DM, Barnes MF. Preferences in human mate selection. Pers Soc Psychol 1986; 50: 559-70.
4. Buss DM. Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. Behav Brain Sci 1989; 12: 1-49.
5. Barelds DPH. Self and partner personality in intimate relationships. Eur J Pers 2005; 19: 501-18.
6. Figueredo AJ, Sefcek JA, Jones DN. The ideal romantic partner personality. Pers Individ Dif 2006; 41: 431-41.
7. Batabyal AA, Beladi H. Arranged or love marriage? That is the question. Appl Econ Lett 2002; 9: 893-7.
8. Jahangerzade J. [Social and economic issues affecting the practice of mate selection among students of Shiraz University]. MA. Dissertation. Shiraz: Shiraz University, College of psychology and education science, 1994: 98-105. (Persian)
9. Jebraeili H, Zadeh Mohammadi A, Heidari M. [Differences in mate selection criteria between sexes]. Journal of family research 2013; 9(34): 155-72. (Persian)
10. Ahadi B. [Relationship between personality and marital satisfaction]. Contemporary psychology 2008; 2(2): 95-112. (Persian)
11. Rasolei Z, Farahbakhsh K. [Relationship between attachment styles and locus of control with marital adjustment]. Andeesheh va Raftar 2008; 4(1): 17-24. (Persian)
12. Shakerian A, Fatemi A, Farhadian N. [Relationship between personality traits and marital satisfaction]. Scientific journal of Kurdistan University of Medical Sciences 2009; 6(1): 92-9. (Persian)
13. Naderi F, Eftekhar Z, Amelazadeh S. [The Relationship Between personality characteristics and Intimate relations with spouses' marital disenchantment in the wives of addict male in Ahvaz]. New findings in psychology 2009: 61-78. (Persian)
14. Ahmetoglu G, Chamorro T. The relationship between dimensions of love, personality, and relationship length. Arch Sex Behav 2009; 10(5): 508-15.

15. Schultz D, Schultz SA. [Personality theories]. 8th ed. Tehran: Publishing and Editing Institute; 2006: 10-12. (Persian)
16. McCrae RR, Costa PT. [Comparison of EPI and psychoticism scales with measures of the Five factor model of personality]. *Pers Individ Dif* 1985; 6: 587-97.
17. Botwin MD, Buss DM, Shackelford TK. Personality and mate preferences: Five factors in mate selection and marital satisfaction. *J Pers* 1997; 65: 107-36.
18. Kimmelmeier M, Danilson C, Batten J. What's in a grade? Academic success and political orientation. *Pers SocPsychol Bull* 2005; 31: 1386-99.
19. McCrae RR, Costa PT. A contemplated revision NEO five factor inventory. *Pers Individ Dif* 2004; 36: 578-96.
20. Kiamehr J. [The Standardization of the short form of five-factor NEO.FFI questionnaire and study the factor structure of that among the students of Tehran University]. MA. Dissertation. Tehran: Allameh Tabatabaei University, College of psychology and education science, 2001: 91-103. (Persian)
21. Buss DM. Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behav Brain Sci* 1989; 12: 1-49.
22. Hill R. Campus values in mate selection. *J Home Econ* 1945; 37: 554-8.
23. Bolger N, Schilling EA. Personality and the problems of everyday life: The role of neuroticism in exposure and reactivity to daily stressors. *J Pers* 1991; 59: 355-86.
24. McKibbin W F. Miner E J. Shackelford T K. Ehrke A D. Weekes-Shackelford V A. Men's mate retention varies with men's personality and their partner's personality. *Personality and Individual Differences*, 2014; 56: 62-67.